

Evaluatie Regioprogramma Jeugd 2025

Juni 2026

Voorwoord

Voor u ligt de evaluatie van het Regioprogramma Jeugd 2025. Met deze evaluatie informeren wij u over de voortgang op de zes inhoudelijke opgaven uit het regioprogramma en de stappen die het afgelopen jaar in regionaal verband zijn gezet.

De evaluatie laat zien dat op alle opgaven voortgang is geboekt. Daarbij is ingezet op het versterken van mentale veerkracht, het verbeteren van de toegang en samenwerking binnen het jeugdstelsel, en het verder ontwikkelen van een duurzaam en beheersbaar stelsel. Deze resultaten zijn tot stand gekomen dankzij de gezamenlijke inzet van gemeenten, professionals en betrokken partners, met nadrukkelijke aandacht voor de verbinding tussen regionaal beleid en de uitvoeringspraktijk in de gemeenten.

Het afgelopen jaar kenmerkte zich door een complexe en dynamische context, onder meer door landelijke ontwikkelingen in de Jeugdwet en de financiële druk op het stelsel. Tegen deze achtergrond is gewerkt aan het vasthouden van de ingezette koers en het realiseren van de beoogde transformatie.

De evaluatie bevestigt dat de gekozen richting passend is, maar ook dat de opgaven onverminderd groot blijven. Voortzetting van de regionale samenwerking en blijvende aandacht voor samenhang, uitvoerbaarheid en effectiviteit zijn noodzakelijk om de komende jaren verdere stappen te zetten.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting 4

Inleiding 5

Opgave 1 7

Ontwikkelagenda inclusief onderwijs

Aansluiting lokale teams op ondersteuningsstructuur voortgezet onderwijs 8

Pilots collectieve financiering ZBO

Meten = weten 9

Opgave 2 11

Vindbaar maken van algemeen toegankelijk aanbod

Stimuleren van een integrale kijk

Beschikbaar en betaalbaar jggz-aanbod

Een sterke crisis ggz keten

Meten = weten 12

Opgave 3 14

Regionaal Expertteam

Implementeren van de Verklarende Analyse bij moeilijke situaties

Leren van casuïstiek

Meten = weten 15

Opgave 4 16

Meer steungezinnen en Zorgoppas voor overbelaste gezinnen

Uithuisplaatsing voorkomen

Pleegzorg, gezinshuiszorg en residentiële jeugdhulp in ontwikkeling

Meten = weten 18

Opgave 5 19

Regionaal Expertise Project Scheidingen (REPS

Preventie van relatie- en scheidingsproblematiek

Meten = weten

Opgave 6 20

Jeugdbeschermingstafel

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming: Samen Verder 21

Meten = weten 23

Algemene terugblik 24

Communicatie

Vooruitblik

Management-samenvatting

Deze evaluatie laat zien waar we in 2025 staan met het Regioprogramma Jeugd. In een complexe en voortdurend veranderende context is gewerkt aan de zes opgaven, met zichtbare stappen op alle onderdelen. Tegelijkertijd maakt deze evaluatie duidelijk dat de beweging naar een duurzaam jeugdstelsel tijd vraagt en dat resultaten niet altijd direct zichtbaar worden.

De praktijk van het afgelopen jaar laat zien dat de ontwikkeling van het programma niet volgens een vaste lijn verloopt. Sommige initiatieven zitten nog in een verkennende of experimentele fase, terwijl andere al verder zijn in de uitvoering. Dat vraagt om ruimte om te leren en bij te stellen. Ook landelijke ontwikkelingen en financiële druk spelen hierin merkbaar mee en maken de uitvoering soms uitdagend.

In 2025 is bewust meer focus aangebracht. Door scherper te prioriteren is gerichter gewerkt aan de opgaven en de samenhang daartussen. Tegelijkertijd wordt steeds duidelijker hoe belangrijk de lokale praktijk is. Gemeenten maken hierin eigen keuzes en bewegen ieder in hun eigen tempo. Juist door ervaringen te delen, ontwikkelt de regionale samenwerking zich steeds meer tot een plek waar samen wordt geleerd en verder gebouwd.

De evaluatie laat per opgave zien wat dit concreet betekent.

1. Op het gebied van inclusie in de basis zijn stappen gezet richting inclusiever onderwijs, een betere aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp en een verdere beweging naar minder instroom in specialistische voorzieningen. Tegelijkertijd vragen verschillen in ontwikkeling en uitvoeringskracht blijvende aandacht.

2. Bij het versterken van mentale veerkracht is gewerkt aan een andere benadering van mentale gezondheid, met meer nadruk op preventie, het versterken van de sociale omgeving en het beperken van onnodige medicalisering. Initiatieven zoals de Join Us-aanpak en de ontwikkeling van laagdrempelig aanbod dragen hieraan bij. Tegelijkertijd zijn de wachtlijsten en de druk op de specialistische ggz nog steeds zichtbaar.

3. Voor jeugdigen en gezinnen in complexe situaties is het Regionaal Expert Team verder verstevigd en laagdrempeliger ingezet. Ook de toepassing van de Verklarende Analyse is uitgebreid. Deze ontwikkelingen dragen bij aan het beter organiseren van passende hulp, al blijft het noodzakelijk om signalen uit de praktijk structureler te benutten voor leren en verbeteren.

4. Binnen de opgave ‘zo thuis mogelijk’ is ingezet op het versterken van informele steun, het voorkomen van uithuisplaatsingen en het ontwikkelen van alternatieven voor verblijf. Hoewel de instroom in verblijf licht is gedaald, blijft het aantal kinderen in residentiële jeugdhulp hoog en vraagt de gewenste beweging om een lange adem.

5. Op het terrein van scheidingen heeft de doorontwikkeling van het Regionaal Expertise Project Scheidingen geleid tot concrete producten en werkwijzen. Tegelijkertijd hebben knelpunten in de samenwerking tot vertraging geleid, wat heeft geresulteerd in een herontwerp van de organisatievorm. De advies- en consultatiefunctie blijft in de praktijk goed benut.

6. Binnen de opgave veiligheid zijn stappen gezet in de verdere ontwikkeling van de Jeugdbeschermingstafel en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. De opschaling van ‘Samen Verder’ en de intensivering van samenwerking tussen organisaties dragen bij aan een meer integrale en gezinsgerichte aanpak. Tegelijkertijd vraagt deze ontwikkeling blijvende investering in vakmanschap, samenwerking en sturing.

Deze samenvatting geeft de hoofdlijnen weer. In de rest van de evaluatie wordt per opgave concreet zichtbaar welke stappen zijn gezet en wat dit betekent in de praktijk. We nodigen u uit om verder te lezen en zo een completer beeld te krijgen van de voortgang, de dilemma’s en de ontwikkeling van het regioprogramma. Juist in de samenhang van deze verhalen wordt zichtbaar waar we staan en waar we samen verder aan bouwen.

Inleiding

Werken aan transformatie binnen een dynamisch programma.

Het Regioprogramma Jeugd is gericht op het realiseren van langdurige en complexe maatschappelijke veranderingen. Daarbij gaat het niet om het optimaliseren van bestaande werkwijzen met beperkte aanpassingen, maar om het vormgeven van wezenlijke transformaties in de wijze waarop jeugdigen en gezinnen worden ondersteund. Dit vraagt aantoonbaar om een andere manier van denken, werken en sturen.

Deze ontwikkeling is te duiden aan de hand van een programma- en transitiefasemodel. De praktijk van het afgelopen jaar bevestigt dat maatschappelijke verandering zich gefaseerd ontwikkelt: van verkennen en ontwerpen, via experimenteren en leren, naar implementeren en verbreden, en uiteindelijk consolideren en borgen. Tegelijkertijd voltrekken deze fasen zich niet lineair en dat verschillende onderdelen van het programma zich gelijktijdig in verschillende ontwikkelfasen kunnen bevinden.

Binnen het Regioprogramma Jeugd is zichtbaar dat opgaven en actielijnen zich op uiteenlopende momenten in deze ontwikkeling bevinden. Een deel van de initiatieven verkeert nog in een verkennende of experimentele fase, terwijl andere onderdelen zijn geïmplementeerd of worden verbreed richting borging. Deze variatie in ontwikkelfase is kenmerkend voor de aard van de transformatie en vraagt om differentiatie in sturing en verwachtingen.

Werken vanuit transitiedenken betekent dat onzekerheid en tussentijdse bijstelling een structureel onderdeel vormen van het proces. In de uitvoering is zichtbaar geworden dat dit geen afwijking is, maar een wezenlijk kenmerk van de opgave.

De opgaven waarvoor gemeenten staan, ontwikkelen zich binnen een context die sterk wordt beïnvloed door landelijke ontwikkelopgaven en beleidskaders. De gevraagde beweging vanuit het Rijk laat zich niet altijd eenduidig doorvertalen naar lokaal niveau, mede door beperkte ruimte en onderlinge spanningen tussen opgaven. Hierdoor blijven gemeenten opereren in een voortdurende overgangsfase, waarin bestaande werkwijzen onder druk staan en nieuwe oplossingen nog niet volledig zijn uitgekristalliseerd.

Dit vraagt in de praktijk om het kunnen omgaan met onzekerheid, het maken van scherpe keuzes en het creëren van ruimte voor leren, experimenteren en bijstellen. Tegelijkertijd blijkt dat het zorgvuldig meenemen van professionals, partners en gezinnen hierin onverminderd cruciaal is.

De Hervormingsagenda Jeugd versterkt deze dynamiek. Van gemeenten wordt verwacht dat toewerken naar meer grip, beheersbaarheid en effectiviteit van het jeugdstelsel, met nadruk op normaliseren, preventie en het beter begrenzen van specialistische zorg. Deze ambities zijn inhoudelijk noodzakelijk, maar gaan in de uitvoering gepaard met aanzienlijke verander- en uitvoeringsopgaven. Gemeenten sturen daarbij gelijktijdig op inhoudelijke transformatie en financiële houdbaarheid, terwijl professionals en gezinnen zich veelal midden in deze ontwikkeling bevinden. Dit vraagt om consistente en navolgbare sturing, waarin richting wordt gegeven en keuzes expliciet worden gemaakt - met blijvende aandacht voor de menselijke maat.

Tegelijkertijd geldt dat niet alle vraagstukken vooraf volledig kunnen worden uitgewerkt of overzien. De gekozen werkwijze - stapsgewijs en in samenwerking met partners en gezinnen werken aan duurzame verandering - past bij de aard van de opgave. Daarbij wordt zichtbaar dat, ondanks de implementatie en doorontwikkeling van diverse maatregelen, de beheersbaarheid van het stelsel nog niet in alle gevallen is toegenomen. Dit onderstreept het langdurige en weerbarstige karakter van de transformatie.

De evaluatie laat tegelijkertijd zien dat, ondanks deze complexiteit en het langjarige karakter van de opgave, in de afgelopen periode zowel kleine als grotere stappen zijn gezet. Deze stappen dragen bij aan de beoogde beweging binnen het jeugdstelsel en vormen samen de voortgang van het programma. In de navolgende hoofdstukken wordt per opgave nader toegelicht welke resultaten zijn bereikt en welke ontwikkeling zichtbaar is.

De opgedane ervaringen hebben daarnaast aanleiding gegeven om kritisch te kijken naar de rol- en taakverdeling binnen het programma. In 2025 is gewerkt aan een nadere aanscherping hiervan, gericht op het maken van duidelijker onderscheid tussen wat lokaal wordt opgepakt en waar regionale samenwerking meerwaarde heeft. Deze aanscherping vormt de basis voor de verdere doorontwikkeling van het programma.

Op basis hiervan wordt in 2026 ingezet op meer gerichte en samenhangende sturing, met een scherpere positionering van de verschillende rollen in het stelsel. Doel is de ingezette transformaties verder te brengen en duurzaam te verankeren in zowel beleid als uitvoering.

Opgave 1:

Meer inclusie in de basis. Versterken kinderopvang en onderwijs, goede aansluiting onderwijs en jeugdzorg

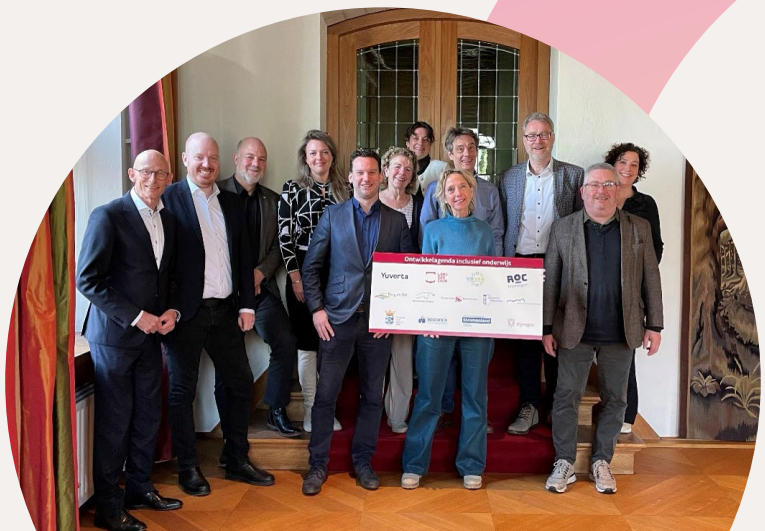
De regio Rijk van Nijmegen werkt aan een transitie naar inclusiever onderwijs. Scholen moeten voor alle kinderen en jongeren een veilige plek zijn, ook voor wie kwetsbaar is. Plekken waar zij kunnen leren, de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en waar hun veerkracht kan groeien.

Ontwikkelagenda inclusief onderwijs

Binnen deze opgave werkt het regioteam samen met het onderwijs aan het vormgeven van inclusiever onderwijs. In 2024 is de Ontwikkelagenda inclusief onderwijs opgesteld en begin 2025 hebben gemeenten, samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs en het mbo zich gecommitteerd in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Na deze periode zijn deze thema's uitgewerkt in een uitvoeringsagenda, waarbij er een stevige samenhang is gelegd met de ondersteuningsplannen van beide samenwerkingsverbanden. De verwachting is dat de uitvoeringsagenda in de eerste helft 2026 in het OOGO wordt bekrachtigd. In deze uitvoeringsagenda werken we de volgende vijf thema's verder uit:

1. **Een sterke pedagogische basis:** ieder kind en iedere jongere ervaart ondersteunende netwerken, zowel thuis als op school en daarbuiten.
2. **Thuiszitters:** ieder kind en iedere jongere heeft recht op onderwijs dat past bij de eigen mogelijkheden en behoeften.
3. **Zorg binnen onderwijs:** ieder kind en iedere jongere krijgt de juiste ondersteuning om deel te kunnen nemen aan het onderwijs. Collectieve financiering zorgt dat de bureaucratie vermindert en de toegang versimpelt.
4. **Expertise:** ieder kind en iedere jongere heeft, zo dichtbij mogelijk, toegang tot een passende en gelijkwaardige inclusieve leeromgeving waarbij voldoende expertise beschikbaar is om goed onderwijs te bieden.
5. **Onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer:** iedere school is een inclusieve leeromgeving waar kinderen met verschillende ondersteuningsbehoeften samen onderwijs volgen. Ieder kind en iedere jongere gaat zo dichtbij mogelijk naar de meest passende school.

"Voorheen konden kinderen pas geplaatst worden nadat de ZBO-uren waren toegekend - een proces dat tot acht weken kon duren. Dankzij de collectieve financiering is dat veranderd: plaatsing kan nu direct worden geregeld. Voor kinderen uit de regio kan meteen worden aangegeven hoeveel uur naar verwachting nodig zijn, waardoor de ondersteuning sneller op zijn plek staat. Nu kunnen kinderen gewoon geplaatst worden. Dat is natuurlijk fijn."

OOGO waarin de ontwikkelagenda inclusief onderwijs met wethouders en bestuurders van de samenwerkingsverbanden en het mbo is afgestemd.

Aansluiting lokale teams op ondersteuningsstructuur voortgezet onderwijs

Het regioteam werkt sinds 2023 met een aantal scholen samen om lokale teams beter aan te laten sluiten op de ondersteuningsstructuur van het voortgezet onderwijs (vo) in een zogenoemd vo-team. In 2024 is het plan voor het vo-team uitgewerkt en in 2025 is het vo-team gestart op vier scholen met de inzet van de gezinswerker van de buurtteams Jeugd en Gezin. De eerste ervaringen op deze scholen zijn positief. De gezinswerker op school werkt drempelverlagend voor ouders en leerlingen - er ligt een focus op preventie (voorkomen van zorg) en de lijnen zijn kort. In 2026 start een volgende fase: het doorontwikkelen van de aanpak en deze verder uitrollen.

Pilots collectieve financiering ZBO

In 2023 is het regioteam gestart met pilot collectieve financiering zorg binnen onderwijstijd bij drie scholen. Deze verzorgen samen met ieder één zorgaanbieder het onderwijs en de begeleiding en/of persoonlijke verzorging voor kinderen die dat nodig hebben. De twee belangrijkste doelen waren meer rust in de klas en minder bureaucratie, omdat niet elk kind een eigen zorgaanbieder heeft en er geen individuele aanvragen meer nodig zijn. In 2025 is gewerkt aan de doorontwikkeling op basis van de aanbeveling van Onderzoeksbureau Oberon. Er is door middel van de ontwerpsessie gewerkt aan de grondslag voor een (pedagogische) basis voor de capaciteitsfinanciering. Daarnaast is het aantal scholen uitgebreid en vinden er met bijna alle scholen voor speciaal onderwijs gesprekken plaats over de mogelijkheid om zorg te collectiveren.

De STORM-aanpak

Strong Teens and Resilient Minds (STORM) is een bewezen effectieve preventieaanpak gericht op het tijdig signaleren van suïcidaliteit onder jongeren. In 2025 zijn we verdergegaan met de uitbreiding van deze aanpak in onze regio naar 13 vo-scholen en 2 mbo-scholen. Het was een zoektocht om de STORM-aanpak, die is ontwikkeld voor het vo-onderwijs, te implementeren op mbo-scholen. Uiteindelijk is dit in afstemming met Stichting 113 Zelfmoordpreventie goed gelukt.

In 2025 is de STORM-aanpak in de regio uitgebreid geëvalueerd. Deze evaluatie maakt duidelijk dat de aanpak werkt. Het aantal jongeren dat we op tijd in beeld krijgen ligt in lijn met landelijke gemiddelden, evenals het aantal jongeren dat wordt doorverwezen naar passende hulp, of aansluit bij de Op Volle Kracht training van de STORM-aanpak zelf. Vooral professionals, docenten en mentoren die zijn getraind in de STORM-aanpak geven in de evaluatie aan dat STORM hen helpt om het juiste gesprek te voeren, en van het onderwerp geen taboe meer te maken. Eind 2025 hebben wethouders in onze regio de wens uitgesproken de succesvolle STORM-aanpak te blijven continueren in onze regio na 2026, en verder uit te breiden naar álle relevante vo-scholen.

“Ik vond het fijn dat er meer leerlingen waren in de training. Ik merkte dat anderen dezelfde struggles hadden. Hierdoor voelde ik mij niet zo alleen in de situatie. Ik leerde ook van andere leerlingen. Ik zag hoe zij dingen aanpakten, soms heel handig en soms juist totaal niet. Leerling SSGN”

Meten = weten

Minder instroom in het speciaal onderwijs

Bij instroom wordt onderscheid gemaakt tussen onder-instroom en zij-instroom. Er is sprake van onder-instroom als het gaat om leerlingen die vanaf het moment dat zij naar school gaan instromen in het speciaal (basis)onderwijs (S(B)O), of leerlingen die vanuit het (speciaal) basisonderwijs instromen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Bij zij-instroom gaat het om leerlingen die vanuit het regulier onderwijs instromen in het speciaal (basis)onderwijs.

In 2025 is gekeken naar het totaal van nieuwe instroom. De nieuwe instroom wordt geteld op basis van nieuwe toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's) in een kalenderjaar. Verlengingen en herindicaties zijn hierin niet meegenomen. De onderstaande cijfers gaan over leerlingen binnen de hele regio van de twee samenwerkingsverbanden.

Overzicht totaal afgegeven nieuwe TLV's s(b)o

	2022	2023	2024	2025
SBO	127	141	158	129
SO	124	131	96	123
Totaal/jaar	251	272	254	252
Verschil met vorige jaar	-36%	8%	-7%	-1%

Tabel 1. Totale nieuwe instroom s(b)o (Bron: Samenwerkingsverband Stromenland)

Overzicht afgegeven nieuwe TLV's aan kinderen van 4 en 5 jaar

	2022	2023	2024	2025
SBO	48	42	63	45
SO	59	70	44	67
Totaal/jaar	107	112	107	112
Verschil met vorige jaar	-31%	5%	-4%	5%

Tabel 2. Onderinstroom in het s(b)o (kinderen van 4 en 5 jaar)
(Bron: Samenwerkingsverband Stromenland)

In het basisonderwijs is op de totale instroom een lichte daling te zien, hetzij minder dan voorgaande jaren (zie tabel 1). Wat betreft de onderinstroom is na enkele jaren van daling een stijging in het speciaal onderwijs (so). In het speciaal basisonderwijs (sbo) neemt de instroom af (tabel 2). Bij de zij-instroom (tabel 3) is daarnaast een verdere daling zichtbaar. Meer kinderen volgen, al dan niet met ondersteuning, onderwijs in een reguliere setting.

Overzicht afgegeven nieuwe TLV's door BAO scholen aan kinderen van 6 jaar of ouder

	2022	2023	2024	2025
SBO	48	42	63	76
SO	59	70	44	46
Totaal/jaar	107	112	107	122
Verschil met vorige jaar	-31%	5%	-4%	-8%

Tabel 3. Zij-instroom in het s(b)o (kinderen van 6 jaar en ouder)
Bron: Samenwerkingsverband Stromenland)

Overzicht afgegeven nieuwe TLV's door vo-scholen

	2023	2024	2025
Zij-instroom	159	166	153
Onderinstroom	141	104	85
Totaal/jaar	300	270	238
Verschil met vorige jaar	1%	-10%	-12%

Tabel 2. Onderinstroom in het s(b)o (kinderen van 4 en 5 jaar)
(Bron: Samenwerkingsverband Stromenland)

Binnen het voortgezet onderwijs heeft de daling verder doorgezet, zowel bij de onderinstroom als de zij-instroom (tabel 4). Het lukt de scholen om gezamenlijk de beweging naar inclusiever onderwijs te maken, zo lijken de cijfers uit te wijzen. Na sluiting van het Flex College hebben scholen verschillende ondersteuningsmogelijkheden ingericht om leerlingen op te vangen, passend bij de leerling populatie en de couleur locale van de school.

Minder schooluitval en langdurige thuiszitters
Een doorlopende onderwijsloopbaan voor kinderen staat centraal. De ambitie is stevig: iedere jongere gaat naar school of werk en ontvangt waar nodig een aansluitend zorgaanbod.

Er is sprake van voortijdig schoolverlaten (vsv) als een leerling op 1 oktober van een schooljaar (t1) geen bekostigde inschrijving op een school heeft, terwijl deze in het voorafgaande schooljaar (t0) wel een bekostigde inschrijving had. Deze aantallen gaan over leerlingen en uitgevallen leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

Schooljaar	Regio	Aantal deelnemers start schooljaar	Nieuwe vsv-ers (aantal)	Nieuwe vsv-ers (%)
2023/2024	Landelijk	1.271.327	29.162	2,29
2023/2024	Rijk van Nijmegen	21.442	544	2,54
2024/2025	Landelijk	1.260.743	28.809	2,29
2024/2025	Rijk van Nijmegen	21.087	443	2,1

Tabel 5. Aantal voortijdig schoolverlaters

Het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) in de regio is gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. Het aantal vsv'ers in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is gedaald, terwijl het voortgezet onderwijs (vo) een stijging laat zien. Vooral bij Pontem - het onderwijs voor nieuwkomers, amv'ers en Oekraïense leerlingen - is een stijging zichtbaar in het aantal leerlingen en uitvallers. In de Aanpak Jongeren naar School of Werk wordt in het nieuwe programma 2025–2029 extra ingezet op deze groep leerlingen.

Langdurig thuiszitters
Thuiszitters zijn volgens de officiële definitie kinderen die leerplichtig zijn maar niet op een school zijn ingeschreven (absoluut verzuim), én kinderen die wel op een school zijn ingeschreven maar langdurig - meer dan vier weken - niet aanwezig zijn bij de lessen (langdurig relatief verzuim). De cijfers wisselen per gemeente en geven het aantal thuiszitters gedurende het schooljaar weer. Het merendeel van deze leerlingen keert, al dan niet met ondersteuning, binnen het schooljaar terug naar onderwijs.

Het aantal langdurig thuiszitters is vergelijkbaar met het jaar ervoor. De stijging bij Berg en Dal is vooral te verklaren door een grote groep amv'ers die door de gemeente wordt opgevangen.

Gemeente	Aantal langdurig relatief verzuimers schooljaar 2023-2024	Aantal Langdurig relatief verzuimers schooljaar 2024-2025
Berg en Dal	21	57
Beuningen	3	3
Druten	2	3
Heumen	2	2
Mook en Middelaar	0	0
Nijmegen	17	12
Wijchen	1	2

Tabel 6. Aantal langdurig thuiszitters per gemeente

Hogere score mentaal welbevinden
De monitor van GGD Gelderland-Zuid wordt gebruikt om uitspraken te doen over het mentaal welbevinden van jongeren in de regio Rijk van Nijmegen. De GGD-monitor meet verschillende indicatoren in de tweede en vierde klas van het voortgezet onderwijs, eens per twee jaar. Na 2023 is geen nieuwe monitor uitgevoerd en zijn er geen nieuwe cijfers te presenteren.

Opgave 2:

Versterken van mentale veerkracht

Er is een transformatie nodig over hoe wij kijken naar mentaal lijden en hoe we hier als maatschappij mee omgaan. We zijn maatschappelijk doorgeschoten in het idee dat voor elk probleem of klacht een behandeling of diagnose (nodig) is en dat geluk maakbaar is. Professionele zorg of ondersteuning hoort aanvullend en ondersteunend te zijn, waarbij altijd eerst wordt gekeken hoe de sociale en fysieke omgeving waarin kinderen opgroeien verbeterd kan worden. De focus ligt niet op het 'verhelpen van problemen', maar op het bevorderen van gezondheid, veerkracht en ontwikkeling. In deze opgave leren we hoe we mentale veerkracht van kinderen en gezinnen kunnen vergroten en hoe we het systeem rondom een kind zo kunnen inrichten dat we minder veerkracht vragen van een individu. Dit doen we door gezamenlijk te werken aan verschillende actielijnen. Deze actielijnen worden onder andere opgepakt in regionale en lokale ontwerpateliers gebaseerd op de uitgangspunten van het Ecosysteem mentale gezondheid (GEM)

Vindbaar maken van algemeen toegankelijk aanbod om mentale veerkracht te vergroten

In 2025 is in de regio Rijk van Nijmegen een start gemaakt met de inzet van Join Us. Doordat dit op regionaal niveau is opgepakt is er een gelijk speelveld gecreëerd en een gelijke taal voor alle jongeren die zich eenzaam voelen in onze regio en behoefte hebben aan verbinding met leeftijdsgenoten.

Daarnaast is er in verschillende ontwerpateliers gewerkt aan de voorbereidingen voor experimenten die in 2026 worden uitgevoerd.

Twee voorbeelden hiervan zijn:

1. De Bouwplaats - een onderwijsopdracht op middelbare scholen waarin jongeren vanuit creativiteit en creatie onderzoeken wat zij nodig hebben om hun mentale veerkracht te ontwikkelen, versterken en behouden.
2. Het Clubhuis - een plek waar jong en oud terechtkan in hun zoektocht naar mentale veerkracht, ontmoeting en ondersteuning, en waar formele en informele netwerken elkaar versterken.

Stimuleren van een integrale kijk binnen de huidige mentale veerkracht keten (mind-set)

In 2025 is er vanuit een ontwerpatelier verder gewerkt aan modulaire GGZ. Dit is een manier om specialistische ggz-kennis en expertise dicht bij de context van het kind en het gezin te organiseren - laagdrempelig in behandeling en actief als partner binnen een ecosysteem. Ook zijn er bijeenkomsten georganiseerd waarop de zeven gemeenten van elkaar konden leren hoe een integrale kijk gestimuleerd kan worden. Zo is er lokaal onder andere ook gewerkt aan de 'Family Check Up en aan Stepped Diagnoses.

Daarnaast is er een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor alle GGZ-zorgaanbieders uit de regio. Het was een verbindende ochtend waarbij organisaties van elkaar konden leren hoe een integrale kijk binnen de GGZ georganiseerd kan worden, hoe een GGZ-behandeling dichter bij de context van het gezin kan komen, hoe te komen tot een vorm van netwerkzorg en hoe een hulpverlenersreflex kan worden voorkomen.

Een beschikbaar en betaalbaar jggz-aanbod

In 2025 zijn er twee bouwstenen toegevoegd aan de regionale GGZ-contracten.

1. Basis-jggz in een groep
2. Specialistische-jggz in een groep

Deze bouwstenen maken het voor GGZ-aanbieders mogelijk om behandeling in een groep aan te bieden. Als een GGZ-aanbieder denkt dat een kind die aangemeld wordt bij de betreffende organisatie gebaat is bij behandeling in een groep, dan kan de aanbieder verschillende kinderen vanaf de wachtlijst bij elkaar zetten om deze kinderen collectief te behandelen.

Er is een voorzichtige start gemaakt met het gebruik van deze bouwsteen, maar het aandeel hiervan t.o.v. het totaal aantal GGZ-behandeling is nog minimaal. Het regioteam investeert daarom in 2025 in pilots bij diverse aanbieders, waarin kennis en ervaring wordt opgedaan met het collectiveren van behandeling. Daarnaast heeft een regionaal ontwerpatelier de samenwerking tussen verschillende organisaties op dit thema gestimuleerd. In het atelier werd gewerkt aan een platform waarin vraag en aanbod rondom groepsaanbod samenkomen, met als doel kinderen en jongeren toe te leiden naar passende groepen en groepsaanbod collectief en overstijgend te benutten.

Tot slot is er vanuit de netwerkbijeenkomst de wens vanuit de GGZ-aanbieders ontstaan om beter op de hoogte te zijn wat iedereens specialisme is, zodat er gerichter met elkaar kan worden samengewerkt. Om dit te faciliteren is hiervoor door het regioteam een vragenlijst opgesteld.

Verbeteren van de JGGZ-crisisketen

In 2025 heeft het regioteam geïnventariseerd welke van de eerder opgehaalde knelpunten nog actueel zijn en aandacht behoeven. Hierbij is gelet op de schaal/scope van de knelpunten en hoe deze zich verhouden tot landelijke ontwikkelingen, zoals de nieuwe ggz standaard 'Integrale crisisjeugdzorg' en de ontwikkeling van crisisinterventieteams 0-100 jaar. In 2026 gaat het regioteam samen met de betrokken partners verder aan de slag met deze knelpunten om te komen tot passende oplossingen.

Meten = weten

Minder instroom in de specialistische jeugd-ggz
In 2025 is het aantal cliënten die specialistische jeugd-ggz ontvangen nagenoeg gelijk gebleven. Binnen de GGZ is er sprake van wachtlijsten bij de aanbieders. Een toename of afname van het aantal afgegeven indicaties heeft dus niet direct invloed op het aantal cliënten wat behandeling ontvangt.

Jaar	Totaal cliënten specialistische jeugd-ggz	Aandeel hoog specialistische ggz-aanbieders	Percentage hoog specialistische ggz-aanbieders
2023	2.881	1.460	51%
2024	2.971	1.383	47%
2025	2.981	1.350	45%

Tabel 1. Aantal cliënten wat specialistische jeugd-ggz ontvangt en het aandeel daarvan wat hoog-specialistische ggz ontvangt.

In de regio Rijk van Nijmegen is er met de inkoop van specialistische jeugd-ggz een onderscheid gemaakt tussen specialistische ggz en hoog-specialistische ggz. In bovenstaande tabel is een kleine afname van het aandeel hoog-specialistische zorg ten opzichte van het totaal te zien. Dit is een goede ontwikkeling omdat het doel is om zorg zo licht mogelijk in te zetten, maar wel zo zwaar als nodig. Deze expertise moet juist beschikbaar zijn voor het topje van de ijsberg.

Versnellen uitstroom uit de specialistische jeugd-ggz
Het regionale streven is dat psychische kwetsbaarheid van jeugdigen niet meer wordt behandeld als een ziekte, maar als onderdeel van een contextueel, systemisch probleem. Hiervoor is het nodig dat er minder wordt behandeld in de behandelkamer, maar meer in het gezin zelf wordt gezocht naar oplossingen. Met de aanvulling van specialistische jeugd-ggz kennis waar nodig. Dit betekent dat specialistische jeugd-ggz een minder centrale rol speelt in de behandeling en zich ondersteunend en adviserend kan opstellen ten opzichte van systemische en lokale partners.

Daarbij realiseert het regioteam dat er altijd 'hoog specialistische' vraagstukken blijven bestaan. Door in te zetten op laagdrempelige hulp wordt voorkomen dat de hoog specialistische jeugd-ggz aanbieders worden overspoeld met regulier specialistische vragen. Daardoor kunnen wachtlijsten afnemen en hebben zij meer ruimte om zich te buigen over de hoog complexe vraagstukken. Bij dit uitgangspunt is de verwachting dat de komende jaren de gemiddelde trajectduur van 'reguliere' specialistische jeugd-ggz zal afnemen, maar dat de gemiddelde trajectduur van 'hoog' specialistische jeugd-ggz gelijk zal blijven of licht zal toenemen.

In onderstaande cijfers is te zien dat de trajectomvang van de hoog-specialistische aanbieders en die van de regulier specialistische aanbieders beide nog toeneemt. Bij beiden is een afname te zien in deze stijging.

	2023	2024	2025
Gemiddelde trajectomvang in uren bij uitstroom bij regulier specialistische aanbieders	44	55	60
% stijging traject omvang	-	25%	9%

Tabel 2. Gemiddelde trajectomvang specialistische jeugd-ggz.

	2023	2024	2025
Gemiddelde trajectomvang in uren bij uitstroom bij hoog-specialistische aanbieders	108	129	140
% stijging traject omvang	-	19%	9%

Tabel 3. Gemiddelde trajectomvang hoog-specialistische jeugd-ggz.

Minder directe inzet jeugd-ggz door huisarts, meer verwijzing naar lokaal team

Ook in 2025 is niet te meten hoe vaak huisartsen verwijzen naar lokale teams in plaats van naar jeugd-ggz. Aan de hand van declaraties is wel vast te stellen hoeveel verwijzingen naar jeugd-ggz door huisartsen zijn afgegeven, maar dat geeft geen volledig beeld. Door wachttijden wordt een verwijzing soms pas later in het jaar of het jaar erop verzilverd. Daarnaast leidt niet elke verwijzing tot jeugd-ggz: soms wordt gekozen voor een andere aanpak.

Ontwerpatelier

“De creatieve opzet in de ontwerpateliers maakt dat je meer out of the box nadenkt. Door dit samen met een collega uit het werkveld te doen breng je verschillende denkwijzen samen.”

“Ik ben er trots op dat we de ontwerpaanpak hebben doorontwikkeld en hebben uitgebreid naar 2 extra gemeenten.”

Opgave 3:

Het organiseren van passende hulp voor complexe situaties bij jeugdigen en hun gezinnen

In het Rijk van Nijmegen willen we dat elk kind en gezin passende hulp krijgt, ook bij complexe en vastgelopen situaties. Ondanks een goed georganiseerd zorglandschap, met huisartsen, lokale teams, zorgaanbieders, veiligheidspartners en vele anderen, lopen sommige gezinnen vast. Door de inzet van een Verklarende Analyse bij complexe situaties, de inzet van het RET en gezamenlijk te leren van casuïstiek zorgen we ervoor dat we ook voor deze gezinnen passende oplossingen vinden. Niet alleen gericht op de korte termijn, maar ook met oog voor duurzame ondersteuning in de toekomst.

Regionaal Expertteam

In 2025 is ingezet op het verstevigen en meer laagdrempelig inzetten van het RET. Het RET denkt mee bij (complexe) vastgelopen situaties van jeugdigen en hun gezin. Het afgelopen jaar is er een ervaringsdeskundige toegevoegd aan het RET-netwerk. Dit wordt als ontzettend helpend ervaren. De ervaringsdeskundige denkt mee aan tafel én plant van tevoren een kennismaking met de jongere die aan tafel wordt besproken. De jongere en ouders mogen ook altijd zelf aansluiten bij het RET. Voor hen is het fijn dat er al een bekend gezicht aan tafel zit die af en toe even bij hen kan inchecken. Als de jongere niet aan tafel wil aansluiten kan de ervaringsdeskundige, op basis van het kennismakingsgesprek, het perspectief van de jongere zelf zo goed mogelijk vertegenwoordigen. Achteraf is er altijd contact om te vragen hoe het RET is ervaren.

Het RET is in 2025 altijd laagdrempelig beschikbaar geweest om mee te denken in moeilijke situaties. Door inbrengers wordt het laagdrempelig kunnen bellen van de voorzitter als zeer helpend wordt ervaren. Het RET is daarmee een steeds dynamischer netwerk geworden wat op maat mee kan denken met de vraag die gesteld wordt.

Elkaar kennen en de communicatie onderling blijft een aandachtspunt. Zowel bij de lokale teams, Gecertificeerde instellingen als bij het RET-netwerk zijn er wisselingen in personeel. Hierdoor blijft het belangrijk om de mogelijkheden die het RET kan bieden te blijven benadrukken in het netwerk. Dit heeft ook in 2026 onze aandacht.

Implementeren van de Verklarende Analyse bij moeilijke situaties

Na een succesvolle pilot is in 2025 de inzet van drie gedragswetenschappers voor de uitvoer van een onafhankelijke Verklarende Analyse bestendigd. Als medewerkers van lokale teams of jeugdbescherming vastlopen dan is er vanuit het RET de mogelijkheid tot het uitvoeren van een Verklarende Analyse. Wederzijdse verwachtingen afstemmen over ieders rol tussen vrager, uitvoerder en voorzitter blijft een aandachtspunt. Voor een goede, gedragen Verklarende Analyse wil je iedereen aan tafel.

Ook de uitrol van de Verklarende Analyse binnen diverse specialistische jeugdzorgaanbieders heeft in 2025 veel aandacht gekregen. Zo kunnen steeds meer professionals deze analyse uitvoeren om zo het kind en gezin zo goed mogelijk te helpen bij de meest passende oplossing.

Overstijgend leren van jeugdcasuïstiek die dreigt vast te lopen

Het is belangrijk om een volgende stap te zetten in het leren van signalen over casuïstiek die dreigt vast te lopen. Daarom zijn in 2025 de contouren geschetst hoe professionals beter en meer gestructureerd leren van alle signalen. Want al deze signalen samen geven input over hoe we het beter kunnen gaan doen met elkaar.
De signalen komen op dit moment nog te versnipperd binnen op verschillende plekken zoals bij gemeenten, het ROB en het RET. Om structureel en overstijgend van de signalen te kunnen gaan leren is daarom allereerst een betere interne verbinding van signalen noodzakelijk. Vervolgens is het zaak dat deze signalen gebundeld bij de juiste mensen terechtkomen. Dit versterkt het gezamenlijk leren binnen het netwerk. Overstijgend leren gaat niet om nóg een plek creëren waar signalen binnen komen, maar om alle signalen die nu binnenkomen te bundelen om vervolgens hier overstijgend van te kunnen leren.
In 2025 is het plan in gang gezet. In 2026 wordt hier een concrete eerste start meegemaakt.

Meten = weten

Meer consultaties van het Regionaal Expert Team (RET)
Het RET-netwerk is laagdrempelig bereikbaar voor consultatie en advies van de voorzitter. Een flexibel en laagdrempelig RET-netwerk is belangrijk om in te spelen op de behoefte van vraagstellers. Maatwerk staat daarbij centraal. De verwachting is dat het aantal consultatiemomenten stijgt en het aantal casusbesprekingen aan tafel daalt, wat ook zichtbaar is in onderstaande cijfers. Daarbij is het van belang te vermelden dat er een aantal wisselingen zijn geweest in het voorzitterschap. Iedere voorzitter maakt deels een eigen afweging over wanneer een RET-tafel wordt georganiseerd en wanneer een vraagsteller op een andere manier wordt geholpen. Verschillen over de jaren heen zijn daardoor begrijpelijk.

Uit de cijfers blijkt dat het RET goed gevonden wordt. Het RET-netwerk wordt het meest geconsulteerd door lokale teams en regieteams, maar ook Gecertificeerde Instellingen weten het RET te vinden.

RET	2023	2024	2025
Laagdrempelig contact	129	Onbekend	148
Casusbesprekingen aan tafel	21	32	12

Tabel 1. Aantal keer contact met het RET

In 2024 is er niet goed bijgehouden hoeveel laagdrempelig contact er is geweest vanwege de wisseling van voorzitterschap en het tijdelijk ontbreken van een voorzitter.

Vraagsteller	Lokaal team of Regieteam	Gecertificeerde instellingen	Overig
Laagdrempelig contact	77	45	19
Casusbesprekingen aan tafel	9	2	1

Tabel 2. Verdeling in inbrengers

In de overige categorie vallen bijvoorbeeld zorgaanbieders, huisartsen maar ook ouders zelf. In een aantal gevallen is de vraagsteller bij laagdrempelig contact niet ingevuld waardoor dit niet volledig optelt naar 148.

“Ouders gaven bij de Verklarende Analyse aan: “Er is eindelijk naar ons geluisterd. Heel fijn om met een onafhankelijk iemand ons verhaal te kunnen doen.”

“Ik ben er trots op dat onze voorzitter zo goed gevonden wordt voor laagdrempelig sparren.”

Opgave 4:

Zo thuis mogelijk

Meer steungezinnen en Zorgoppas voor overbelaste gezinnen

In de hele regio is door gemeenten geïnvesteerd in de inzet van steungezinnen bij overbelaste gezinnen. Meestal wordt de koppeling tussen de steun- en vraaggezinnen gemaakt door Buurtgezinnen. In 2025 is de gemeente Nijmegen verdergegaan met de Zorgoppas. Ook andere gemeenten zoals Berg en Dal, Heumen en Beuningen zijn gestart met Zorgoppas.

“Omdat we met Buurtgezinnen in de nieuws-brieven van de scholen stonden, hadden we in het eerste kwartaal een mooi aantal aanmeldingen van steungezinnen. Op één van deze profielen reageerden vijf steungezinnen.”

Uithuisplaatsing voorkomen

Het *InVerbindingsteam met JIM* biedt systemische gezinsbehandeling mét de JIM-aanpak. Het is een intersectoraal team waarbij zorgaanbieders van Karakter, Pluryn en Entrea Lindenhout medewerkers leveren. Zij werken vanuit één overkoepelende visie en bieden een alternatief voor een uithuisplaatsing. Het team bestaat al ruim 5 jaar en is een voorbeeld dat samenwerking tussen de verschillende disciplines zorgt voor tijdswinst, kennisdeling én gedeelde verantwoordelijkheid.

Het uithuisplaatsen van kinderen kan schadelijke effecten hebben, zeker als dit in crisis gebeurt. In 2024 is gestart met het project Crisis als Kans met Entrea Lindenhout en Jeugdbescherming Gelderland. Het idee was om verder te bouwen op het succes en werkwijze van het Inverbindingsteam en dit te verbreden naar crisisinterventies voor spoedhulp. Zodat de ouders van kinderen bij een crisisplaatsing in verblijf direct (intensieve) ambulante hulp aangeboden kregen en het kind tijdelijk kon logeren bij een jeugdhulp aanbieder - en verwijzers naar één aanmeldpunt kunnen bellen.

In de praktijk bleek dat het vertragen in crisissituaties, waardoor zicht komt op systeemdynamiek, lastig was voor sommige professionals. Crisiszorg vraagt om een reagerende houding, wat betekent dat de medewerkers gewend zijn aan hoge handelingssnelheid en soms minder ruimte ervaren voor een trager, meer therapeutisch proces. Ondanks dat deze reactie voorspeld was, vergt het een lange adem, ruimte en vertrouwen aan de zorgaanbieder en verwijzers om toch de gevraagde beweging te maken. In 2025 zijn enkele successen gehaald met deze nieuwe werkwijze.

Pleegzorg, gezinshuiszorg en residentiële jeugdhulp in ontwikkeling

De visie in onze regio is dat alle kinderen een veilig en liefdevol thuis nodig hebben en dat onze gemeenten zich verantwoordelijk blijven voelen voor kinderen, ook als ze opgroeien in pleegzorg, gezinshuiszorg of residentiële jeugdhulp. Om te voorkomen dat ze door plaatsingen buiten onze regio vergeten worden. Want ook in onze regio worden nog te veel kinderen doorgeplaatst, waardoor het voor deze kinderen na alle overplaatsingen, steeds lastiger wordt om een plek in de maatschappij te vinden.

In 2025 is gestart met de *nieuwe overeenkomsten met zorgaanbieders* die gecontracteerd zijn voor het leveren van *specialistische jeugdhulp*. De inkoop was succesvol, er liepen geen juridische procedures en er waren voldoende inschrijvingen, waardoor kinderen en gezinnen geen last hebben gehad van de contractuele veranderingen. Met de, deels nieuwe, zorgaanbieders, is gestart met gezamenlijke netwerkbijeenkomsten, omdat we als regio sturen op een dekkend zorglandschap.

“De houdingsverandering van redden naar vertragen is ingewikkeld en vraagt aandacht. Je denkt elkaar te begrijpen, maar wat de één met crisis bedoeld, kan heel anders zijn dan ik dat zie.”

Wethouders met het manifest Stop het doorplaatsen

Op 27 mei 2025 vond een vertoning plaats voor professionals en (pleeg) ouders van de documentaire “Mama, mag ik naar huis toe?”. Het belicht aangrijpende verhalen van zes moeders wier kinderen uit huis zijn geplaatst. De film toont hun worsteling met schuld, schaamte en het stigma, terwijl ze een nieuwe verhouding opbouwen met pleegouders en hun kind. Later in het jaar is, zoals gebruikelijk, in de Week van de Pleegzorg aandacht gevraagd van het grote tekort aan pleegouders en het belang van pleegzorg in Nederland. In Beuningen is theatervoorstelling georganiseerd. Ook door het gehele jaar hebben de regiogemeenten samengewerkt aan actieve wervingscampagnes zowel online als offline met als doel het werven van nieuwe pleegouders.

Afbouw van gesloten jeugdzorg en ontwikkelen van alternatieven De afbouw van gesloten jeugdzorg naar passende alternatieven heeft landelijk veel aandacht. De 7 jeugdhulpregio’s zijn in 2025 gestart met contractering van de Essentiële Functies (o.a. hoogspecialistisch verblijf) bij de Gelderse Jeugdalliantie, een meerjarig contract. Door samenwerking tussen GGZ, verslavingszorg, gehandicaptenzorg, jeugdzorg en ervaringsdeskundigen wordt hoogspecialistisch verblijf verbeterd, integrale zorg geboden en regio’s ondersteund met de mobiele brigade.

Gemeente Nijmegen is al jarenlang coördinerend gemeente voor het Bovenregionaal Expertise Netwerk Gelderland (BOEG), dat zorgt voor kennisdeling, consultatie en het organiseren van zorg bij hiaten in het bovenregionaal zorglandschap. Dankzij BOEG zijn bijvoorbeeld de Essentiële Functies gerealiseerd. In 2025 is de Verklarende Analyse verder geïmplementeerd, informele steun en ervaringskennis verstevigd; samenwerkingsverbanden gecreëerd en was er aandacht voor forensische zorg.

In december 2024 heeft gemeente Nijmegen besloten een nieuwe rijksopdracht aan te nemen: transformatie van de gesloten jeugdzorg. Met eerdere middelen konden de huidige zorgaanbieders van gesloten jeugdzorg vastgoed verbouwen naar kleinschalige groepen, nu ligt de focus op de inrichting van twee nieuwe onderwijszorglocaties in Eefde en Zetten en het vergroten van het vakmanschap om relationeel werken vorm te geven. 2025 stond in teken van de planvorming met de twee zorgaanbieders.

“Ik vind het mooi dat zij bij ons ervaart hoe een gezin ook kan werken. Niet dat het ene beter is dan het andere, maar het geeft haar een ander perspectief. Wij leren net zo goed van haar. En het is gewoon leuk om iets te betekenen als pleegouder. Je ziet een kind groeien, ook al zijn het soms maar kleine stapjes.”

“De juiste hulp op het juiste moment, dichtbij en kleinschalig - niet denkend in systemen, maar in mensen en vertrouwde gezichten.”

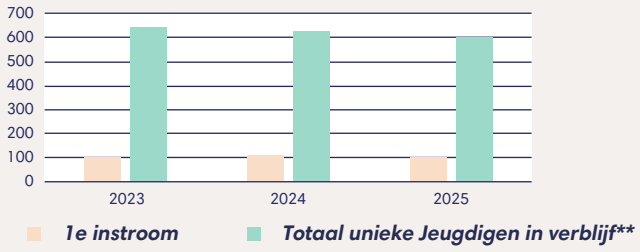
Meten = weten

De instroom in verblijf in 2025 is iets lager dan 2024. Bij de gemeente Nijmegen is de daling het grootst, bij andere regiogemeenten is sprake van (lichte) stijging of stabilisatie.

	2023	2024	2025
1e instroom	105	113	104
Totaal unieke Jeugdigen in verblijf	639	631	600

Tabel 1. Aantal instroom in verblijf

Jeugdigen in verblijf RvN

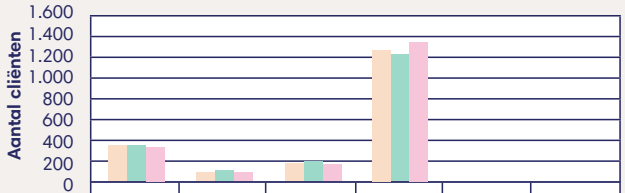

In 2025 hebben 355 kinderen gebruik gemaakt van pleegzorg of gezinshuiszorg. Sommige kinderen zitten hier al jaren, andere korter. Sommige kinderen stromen uit omdat zij hieraan toe zijn, meestal gebeurt dit tussen de 18-21 jaar. Tot 21 jaar vallen kinderen in gezinshuiszorg onder de jeugdwet. Er zijn in 2025 11 kinderen vanuit gezinshuiszorg geplaatst in residentiële jeugdhulp. Het gaat grotendeels om kinderen die uitstromen (deels ook via verlengde jeugdhulp) om een volgende stap in zelfstandigheid te maken. Het gaat ook om kinderen die noodgedwongen weg moesten uit de gezinshuizen waar ze woonden. Er zijn 2 kinderen in het hoogspecialistisch verblijf geplaatst van de Essentiele Functies.

Wat verder opvalt in de data van de gezinshuiszorg is dat er in 2025 veel verplaatsingen tussen zorgaanbieders zijn geweest. Deels is dit doordat in onze regio een grote zorgaanbieder is gestopt en de gezinshuizen zijn overgenomen, voor deze kinderen is dus niets veranderd. Echter zijn er dit jaar opmerkelijk veel kinderen naar een nieuwe, niet gecontracteerde zorgaanbieder overgegaan. Het lijkt erop dat in meerdere gevallen de gezinshuisouders (met de kinderen) voor zichzelf zijn begonnen.

In 2025 is het aantal kinderen in residentiële jeugdhulp onveranderd (te) hoog. Er heeft helaas geen daling plaatsgevonden. Het aantal kinderen dat gesloten wordt geplaatst lijkt stabiel, dit jaar waren er 12 kinderen.

Jeugd - cliënten - Regio totaal

	Gezins-vormen	Woon-groepen	Residenti-eel verblijf	Behande-ling	Essentiële functies ambulant	Essentiële functies verblijf
2023	373	103	195	1.262		
2024	105	113	104	1.207		
2025	639	631	600	1.340	24	39

Afbeelding 1. Aantal jeugdigen in verblijf Rijk van Nijmegen

Opgave 5:

Scheiden zonder schade voor alle gezinsleden

Regionaal Expertise Project Scheidingen (REPS)

Sinds 2022 wordt gewerkt met een nieuwe scheidingsaanpak. Gescheiden ouders worden behandeld als twee afzonderlijke gezinnen, met ieder een eigen plan. Dat stopt de strijd en creëert meer rust en veiligheid voor alle gezinsleden.

In 2025 is het samenwerkingsverband van Entrea Lindenhout, Jeugdbescherming Gelderland, Pro Persona en Sterker sociaal werk ondergebracht bij één deelnemer: Sterker sociaal werk. Hierdoor is de positionering van het REPS veranderd. Sterker sociaal werk biedt sinds de start al de informatiedesk waarnaar professionals kunnen bellen voor advies en consultatie, waardoor dit een logische stap was. Daarnaast is het REPS in 2025 uitgebreid naar de jeugdhulpregio Rivierenland.

De verwachting was dat het project begin 2025 kon worden afgerond en dat het REPS onderdeel zou worden van de reguliere uitvoering. In februari zijn meerdere producten opgeleverd die de door Rijk van Nijmegen ontwikkelde REPS-visie hebben vertaald naar praktisch handelen:

- Rapport (visie, uitgangspunten en werkwijze)
- Routekaart
- Korte film over introductie REPS en uitgangspunten
- Hand-out: 7 principes
- Tools

“Het creëert rust als het is gelukt om ouders van conflictueus ouderschap te laten bewegen naar parallel ouderschap.”

In het voorjaar ontstonden dusdanig veel problemen in de samenwerking dat de wekelijkse casuïstiekbesprekingen werden gestopt - en daarmee de nauwe samenwerking tussen de betrokken partners om te komen tot een eenduidige visie en werkwijze bij complexe scheidingen. Sterker sociaal werk vraagt, met draagvlak bij de andere partijen, aan de gemeente Nijmegen om na te denken over een nieuwe organisatievorm. Dit proces nam helaas veel tijd in beslag. Uiteindelijk werd eind 2025 een nieuw ontwerp vastgesteld, met meer sturing vanuit een onafhankelijk procesbegeleider. Tevens wordt er nog steeds recht gedaan aan interdisciplinaire samenwerking.

De lokale teams en andere professionals maakten in 2025 nog volop gebruik van de advies-consultatie functie bij Sterker sociaal werk. Deze ondersteuning wordt enorm gewaardeerd. Het advies is altijd op maat: dit kan variëren van telefonisch advies tot het samen met de professional in gesprek gaan met ouders of kinderen.

Preventie van relatie- en scheidingsproblematiek

Na de zomer is een projectleider gestart om te komen tot een plan van aanpak rondom preventie van relatie- en scheidingsproblematiek. De visie van REPS - twee gezinnen, twee plannen - is reeds vertaald in het preventieve aanbod van Sterker. De volgende stap is om alle partners uit lokaal voorveld, zoals welzijnspartners, onderwijs etc. te benaderen om te komen tot afgestemde werkwijze richting ouders en hun sociale omgeving. Hiermee beogen we de-escalatie bij scheiding te voorkomen.

Omdat de impact van een scheiding veel verder gaat dan kinderen, is de voorbereidingsfase voor een plan van aanpak Preventie relatie- en scheidingsproblematiek complex. Het thema raakt veel domeinen en daarmee naast jeugd (jeugdgezondheidszorg, onderwijs, welzijn) ook aanpalende beleidsterreinen (mentale gezondheid, financiën, wonen, justitie). De positieve reacties van partners en collega beleidsadviseurs zorgen voor steun om door te gaan met het ambassadeurschap vanuit het regioprogramma om meer stil te staan bij de impact van een scheiding op alle gezinsleden.

Meten = weten

In totaal zijn er in de periode januari 2025 tot en met december 2025 139 aanmeldingen geweest bij het REPS. Hiervan kwamen er 123 uit de regio Rijk van Nijmegen. Dit aantal is lager dan in 2024 (157 aanmeldingen).

Opgave 6

Veiligheid voor gezinnen, samen voor veilig

We streven naar meer veiligheid voor gezinnen. We zetten sneller passende en zinvolle hulp in rond het kind en het gezin. Daardoor wordt de veiligheid vergroot. Dit doen we door zoveel mogelijk met één gezicht vanuit de betrokken hulpverlening te werken. We werken vanuit integrale zorg met sterke lokale teams als fundament.

Jeugdbeschermingstafel

De samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis heeft ook in 2025 opnieuw bijgedragen aan het versterken van de Jeugdbeschermingstafel (JBT). Deze samenwerking vormt een belangrijke basis voor verdere doorontwikkeling en kwaliteitsverbetering van de JBT. In dat kader zijn ook in 2025 de digitale vragenlijsten ingezet die samen met de afdelingen Onderzoek en Statistiek van de gemeente Nijmegen zijn ontwikkeld. Met deze vragenlijsten wordt structureel feedback opgehaald bij ouders, jongeren en professionals, zodat ervaringen en verbeterpunten systematisch kunnen worden meegenomen.

In juli 2025 is een nieuwsbrief uitgebracht en verspreid waarin alle ontwikkelingen rondom de JBT zijn gedeeld. Deze nieuwsbrief draagt bij aan transparantie en betrokkenheid van de verschillende partners en professionals rondom de JBT.

Een belangrijk moment van ontmoeting en kennisdeling was de jaarlijkse bijeenkomst ‘De jeugdbeschermingstafel is van ons allemaal’, die op 10 april 2025 in Het Hert plaatsvond. Het doel van deze bijeenkomst was om verbinding te versterken, elkaar (nog) beter te leren kennen en gezamenlijk kennis op te doen. De opkomst was groot: ruim 80 mensen waren aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst hebben de GI’s voor het eerst gezamenlijk een presentatie gegeven over hun preventieve dienst ‘Actieve Consultatie’. Ook heeft de Raad voor de Kinderbescherming samen met de gedragswetenschapper een presentatie verzorgd over kindgesprekken, waarbij is ingegaan op het belang ervan, wat daarin aan bod komt en hoe verzoekers zich hierop kunnen voorbereiden. Tot slot heeft Vila Pinedo een presentatie gegeven over wat het betekent om als kind met gescheiden ouders te leven, waarmee het perspectief van het kind nadrukkelijk centraal stond.

Op het gebied van communicatie is kritisch gekeken naar het bestaande communicatiemateriaal. De folders zijn beoordeeld en waar nodig verbeterd.

Daarnaast is samen met het team verkend of de folder in meerdere talen kan worden uitgegeven om beter aan te sluiten bij de doelgroep. Verder is gewerkt aan een film voor verzoekers. Deze film is inmiddels afgerond en draagt de titel Uitleg voor professionals aan de jeugdbeschermingstafel, te zien via: Uitleg voor professionals aan de jeugdbeschermingstafel.

Aanleiding voor het maken van deze film was het signaal dat het voor nieuwe medewerkers in het veld vaak spannend is om voor het eerst deel te nemen aan een JBT. Vanwege privacyoverwegingen is ervoor gekozen om de JBT na te spelen met het JBT-team zelf. Inhoudelijk is het takenpakket van de JBT in 2025 verder uitgebreid. Naast de bestaande toetsing van beëindiging van Ondertoezichtstelling (OTS) is in januari ook het einde van de machtiging uithuisplaatsing (MUHP) toegevoegd. Halverwege het jaar is onderzocht of ook de toetsing van de verlenging van OTS en MUHP kon worden toegevoegd. Uiteindelijk is, vanwege het landelijke standpunt van de Raad voor de Kinderbescherming, besloten dit voorlopig uit te stellen.

Tot slot is eind 2025 een DAS-procedure uitgezet, omdat de overeenkomst met de gedragswetenschapper afliep. Deze procedure is succesvol afgerond. Janneke Romer Loeffen kwam opnieuw als beste uit de bus en zal de JBT de komende jaren blijven versterken.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming: Samen Verder

In 2025 is binnen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming de proeftuin Samen Verder in Nijmegen verder geconcretiseerd, uitgebreid en doorontwikkeld. Een belangrijke stap hierin was de opschaling van de aanpak met het Veiligheidsteam: deze is uitgebreid van één naar drie stadsdelen, namelijk Dukenburg, Zuid/Hatert en Centrum/Oost. Deze uitbreiding is uitgevoerd volgens het zogenoemde olievlekprincipe, waarbij de bestaande werkwijze behouden bleef en tegelijkertijd in de praktijk verder is toegepast, verdiept en aangescherpt.

Een cruciale ontwikkeling in dit proces was de intensievere samenwerking en gedeeltelijke samensmelting met de Nijmeegse Regieteams. Deze samenwerking heeft gezorgd voor kortere lijnen, snellere besluitvorming en een efficiëntere inzet van professionals. Procesregisseurs kregen hierin een dubbele rol als teamregisseur binnen het Regionaal Veiligheidsteam (RVT), waardoor de casusregie beter werd georganiseerd. Daarnaast heeft deze ontwikkeling bijgedragen aan een meer integrale benadering van jeugd- en volwassenproblematiek, vanuit de 0–100-benadering.

Parallel hieraan is in 2025 gewerkt aan een meer casusgerichte aanpak. Daarbij is onder andere verkend welke rol het team kan en moet vervullen bij crisissituaties. In deze verkenning zijn ook ketenpartners zoals de reclassering en het Openbaar Ministerie betrokken, om samen tot een effectieve en afgestemde aanpak te komen.

Ook zijn regionale experttafels gestart. In deze experttafels leren en werken professionals gezamenlijk aan thema's zoals contextgericht werken, vakmanschap en regievoering bij gezinnen. Hiermee wordt niet alleen kennis verdiept, maar ook gezamenlijk eigenaarschap en professionele ontwikkeling gestimuleerd.

Professionals bij de bijeenkomst 'de JBT van ons allemaal'

"Elke beleving, elk perspectief doet ertoe. Dat geldt voor gezinsleden, professionals en andere betrokkenen. Ik hou een spiegel voor en nodig mensen uit om naar hun eigen rol, aandeel en aannames te kijken. Een andere aanpak vraagt om anders kijken en de juiste vragen stellen. Als je steeds weer je eigen aannames tegen het licht moet houden, moet je daar ook de ruimte voor krijgen van de bestuurders. Niet het organisatiebelang staat voorop, maar de gezinsgerichte aanpak, de vraagstukken die de gezinnen aandragen."

Op het terrein van leren en ontwikkelen is in 2025 stevig geïnvesteerd. Er zijn diverse trainingen, intervisiebijeenkomsten en coachingstrajecten georganiseerd, onder andere gericht op Deep Democracy en samenwerking. Ervaringsdeskundigheid is actief ingezet en verder uitgebreid als vast onderdeel van de werkwijze. Ter ondersteuning hiervan is ook een kennisbank ontwikkeld, die dient als centrale plek voor het delen en borgen van kennis.

Verder zijn stappen gezet richting datagedreven werken. Dit heeft vorm gekregen door voorbereidende analyses en nauwere samenwerking met onderzoeksafdelingen, waarmee een basis is gelegd voor beter onderbouwde beleids- en uitvoeringskeuzes.

Om regiogemeenten te ondersteunen in de gezamenlijke beweging binnen het Toekomstscenario is een stappenplan ontwikkeld. Dit plan bevat concrete handvatten en begeleidingsvragen ter voorbereiding op het gezamenlijk werken volgens de uitgangspunten van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in de regio.

Ook is actief ingezet op zichtbaarheid en uitwisseling, onder andere door het faciliteren van diverse werkbezoeken. Hiermee is de proeftuin landelijk op de kaart gezet. Voorbeelden hiervan zijn werkbezoeken van onder meer Tweede Kamerlid Songül Mutluer en wethouder Ingrid Timmer.

Naast de regionale ontwikkeling is in 2025 ook actief bijgedragen aan het landelijke leerproces binnen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Inzichten, werkzame elementen en ervaringen uit de Nijmeegse proeftuin zijn gedeeld met het landelijke programmateam en benut voor de verdere ontwikkeling van beleid en uitvoering.

Alles overziend stond 2025 in het teken van opschalen, verbinden en professionaliseren: uitbreiding naar meerdere gebieden, intensievere samenwerking tussen organisaties en een verdere doorontwikkeling van de werkwijze en het vakmanschap van professionals.

“Het gaat er niet om de ander te overtuigen van je eigen gelijk, maar om oog hebben voor verschillende belevingen. Als je alle alternatieven kent, kan je de wijsheid van de minderheid toevoegen aan het besluit dat uiteindelijk genomen wordt.”

Professionals van Samen Verder, met TK-lid Songül Mutluer

Professionals van Samen Verder met (voormalig) Wethouder Ingrid Timmer

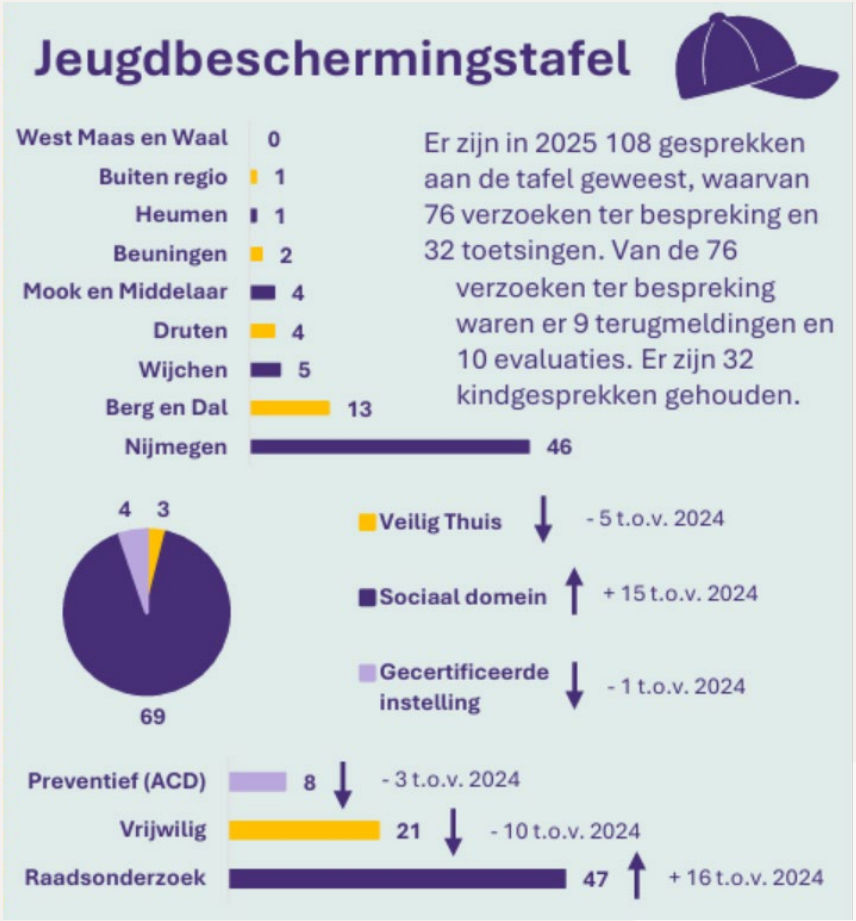
GVJB, Jeugd en Straf en Jeugdige ex-gedetineerde zijn lokale opgaves geworden in 2025 dus is niet meer onderdeel van deze evaluatie.

Meten = weten

Toename aantal meldingen bij de Jeugdbeschermingstafel

- Er zijn in 2025: 108 gesprekken aan de tafel geweest
  - 76 verzoeken ter bespreking, toename t.o.v. vorig jaar
  - 732 toetsingen einde OTS/UHP
- Van de 76 verzoeken ter bespreking waren er 9 terugmeldingen en 10 evaluaties
- Er zijn 32 kind gesprekken gehouden

Meer besprekingen aan de JBT kan betekenen dat er meer casuïstiek is waar zorgen zijn over de veiligheid, of dat de JBT weer beter gevonden wordt door onze investeringen.

Verkorting duur van Onder Toezichtstellingsmaatregelen

Het aantal cliënten met een OTS in de regio ontwikkelt zicht als volgt:

2022	2023	2024	2025
435	422	373	357

Tabel 1. Aantal cliënten met een OTS-maatregel in 2025 (bron: initi8)

We zien dat de trend van daling van het aantal OTS-maatregel zich doorzet. Dit is super goed nieuws.

Daarnaast kijken we naar de duurverkorting van OTS. Dat kan op twee manieren:

1. Aantal maanden OTS-traject per jeugdige per jaar of
2. Aantal maanden OTS-traject per jeugdige bij uitstroom in betreffende jaar

De eerste optie is vorig jaar in de tabel opgenomen. Maar de duur bij uitstroom (tweede optie) zegt wellicht meer.

Aantal maanden OTS-traject	2022	2023	2024	2025
Per jeugdige (gem per jaar)	9,0	8,3	9,1	8,8
Per jeugdige bij uit-stroom (einde OTS)	12	17	19	24

Tabel 1. Aantal cliënten met een OTS-maatregel in 2025 (bron: initi8)

Algemene terugblik

In de afgelopen periode is duidelijk geworden dat de ontwikkeling van het Regioprogramma Jeugd vraagt om gerichte keuzes en focus. In 2025 is daarom gezamenlijk besloten scherper te prioriteren, met het oog op de verdere ontwikkeling richting 2026.

Tegelijkertijd zien we in toenemende mate hoe belangrijk de lokale inbedding van de beoogde transformaties is. De kracht van het jeugddomein zit voor een belangrijk deel in sterke lokale sociale teams, die vroegtijdig signalen kunnen opvangen en passend kunnen handelen. In de praktijk blijkt dat gemeenten hierin elk hun eigen tempo volgen en vanuit hun eigen context keuzes maken. Deze verschillen zijn zichtbaar en begrijpelijk, en vragen om wederzijds begrip en afstemming.

Binnen het regioprogramma is daarom steeds meer aandacht ontstaan voor gezamenlijk leren. Er vormt zich een leeromgeving waarin gemeenten met elkaar delen waar zij staan, welke stappen zij zetten en welke vraagstukken zij tegenkomen. Het doel hiervan is niet om te vergelijken, maar om elkaar verder te helpen en gezamenlijk te bouwen aan de transformaties die nodig zijn.

Daarnaast blijkt uit de praktijk dat veel opgaven een stevig lokaal component kennen. Gemeenten dragen hier actief aan bij, onder andere via deelname aan werkgroepen binnen verschillende actielijnen. Deze betrokkenheid draagt bij aan inhoudelijke verdieping, maar vraagt tegelijkertijd ook om ambtelijke capaciteit binnen de regiogemeenten. Daarbij is zichtbaar dat niet iedere gemeente in hetzelfde tempo kan meebewegen. Soms is ervoor gekozen om door te gaan, ook wanneer nog niet alle onderdelen volledig zijn ingevuld, terwijl tegelijkertijd nieuwe vragen en aandachtspunten ontstaan.

Deze dynamiek raakt aan een bredere vraag die in deze evaluatie nadrukkelijk naar voren komt: hoe zorgen we voor een vitale en houdbare regionale samenwerking? Het regioprogramma is niet alleen een inhoudelijk programma, maar vraagt ook om voortdurende reflectie op de manier van samenwerken. Dat betekent steeds opnieuw toetsen of we nog op de juiste weg zitten, of de inrichting past bij de fase waarin we ons bevinden en welke stappen nodig zijn om verder te komen.

Daarbij spelen ontwikkelingen op lokaal, regionaal én landelijk niveau een rol. Het tempo en de omvang van landelijke ontwikkelingen leggen extra druk op de regio en vragen om voortdurende afstemming. Deze terugblik laat zien dat het Regioprogramma Jeugd zich in een fase bevindt waarin leren, bijstellen en kiezen hand in hand gaan, als noodzakelijke voorwaarden voor verdere transformatie.

Communicatie

Communicatie was een belangrijk aandachtspunt in 2025. In het afgelopen jaar is hier gericht en intensief op ingezet. Er is gewerkt aan het versterken van de zichtbaarheid en herkenbaarheid van het Regioprogramma Jeugd, onder andere richting gemeenten en samenwerkingspartners. De website speelt hierin een centrale rol: als platform om te informeren, te verbinden en het gezamenlijke verhaal van het regioprogramma uit te dragen.

Ook in de komende periode blijft communicatie essentieel. Heldere en consistente communicatie ondersteunt het gezamenlijk leren, het delen van ontwikkelingen en het versterken van de onderlinge samenwerking, en blijft daarmee een belangrijk middel om de transformaties te ondersteunen.

Vooruitblik

Eind 2025 in het regionaal portefeuillehouders overleg een verdere aanscherping aangebracht in de focus voor 2026. Er zijn duidelijke keuzes gemaakt in de opgaven en activiteiten die in het komende jaar prioriteit krijgen. Deze focus helpt om gericht aandacht en capaciteit in te zetten en om scherper te sturen op voortgang en samenhang.

Tegelijkertijd vraagt de volgende fase van het Regioprogramma Jeugd om een bredere blik. Het is noodzakelijk om het geheel van het programma te evalueren en vooruit te kijken richting 2028. In dat licht markeert eind 2026 een belangrijk moment om te starten met de evaluatie van het Regioprogramma Jeugd, zodat op basis van opgedane ervaringen, inzichten en ontwikkelingen tijdig kan worden toegewerkt naar een zorgvuldig en samenhangend vervolg voor de programmaperiode vanaf 2028.

samen kleuren
wij de toekomst

Kijk voor meer informatie en contactgegevens op:
jeugdregionijmegen.nl en robregionijmegen.nl